

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Egy sor, hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Helyedij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttéri czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkok díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET“

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legczélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

Kolozsvár, 1873. február 21.

×

A nagy vasuti szerződés, mint hallszik, némi módosítással mégis csak az országgyűlési bizottságok tárgyalása alá fog kerülni; hogy e módosítások milyenek, mi még nem tudhatjuk, nagy valószínűséggel azonban az újabban tervbe vett vonalok sem fogják elhagyni azon terrenumot, melyen az első tervezve voltak. Hogy vasutak épülnek az országban, mi annak örvendünk, legyen az bárhol, mindenütt hasznára van az országnak. E nagy vasut iterr azonban előreláthatólag oly művellet lesz, mely folytán az ország erejének nagy mérvű igénybe vétele miatt jó ideig máshol nem fog építtethetni nagy vasutakat. A tervből pedig az erdélyi részek teljesen ki vannak felejtvé. És ez az mi, minket felelőssé tesz. Lehetnek a kormánynak tervei az erdélyi vonalokat illetőleg (meg vagyunk győződve, hogy vannak is,) de e terveket nem hangoztatja a nyilvánosság s ez minket aggaszt.

A kormánytól kibocsátott vasuti szerződés szép czélja az adriai tenger, Saloniki és Konstantinápoly felé irányul s ennek kivitele tagadhatlanul kíváncsias is, azonban csalódnak azok, kik azt hiszik, hogy csupán az aegumi és az adriai tengernél van azon pont, mely Magyarországot a világkereskedelem nagy áramlatába besodorja; nekünk jövőt ezek mellett különösen a Déloroszországgal leendő összeköttetés biztosít. Hogy kereskedelmi és ipari

„KELET“ TÁRCZÁJA.

A nők Romániában.

III.

□

A magasb osztályok társadalmi viszonyai pár évtized alatt sehol sem mentek át oly nagy változásra, mint Romániában. Különösen a nő állása gyökeres átalakulást szenvedett. Sajátságos élete volt az előkelő román-bojár-nőnek még a század harminczas éveiben. Magános falusi lakában vagy városi „palotá”-jában folytak le egyhangú napjai, melyekre nagy befolyással volt a törökök és fanaristák családélete. Ki sem bajlódott avval, a mi házának falain kívül történt. Lakását csak azért hagyta oda, hogy a kertbe menjen, vagy meglátogassa valamelyik barátját. Színház, hangversenyek, bálók reá nézve nem léteztek. Műveltségének foka igen alacsony volt, s az írás és olvasás ismereteig csak ritkán terjedt ki. Hatásköre is korlátozott vala, mert — ellentétben az alsóbb néposztályokkal — az ur és férj intézett a háznál mindent. Általában a bojár nőnek egész egyhangú élete sokat hasonlított azon háremélethez, melyet gazdag törökök kegyencnölgyei folytatnak.

szempontból, mily nagy fontosságu e vonal, e lapok hasábjain többször volt tárgyalva, azt hisszük, felesleges azt tovább bizonyítani, csak azon csodálkozunk, hogy nem emelkedik sem a sajtóban sem az országgyűlésen hang, mely egy ilyen vasutvonal kiépítését sürgesse.

Ahoz pedig igen csekély belátás szükséges, hogy meggyőződünk arról, miszerint a tervbe vett vonalok az adriai és aegumi tengernek irányozva egy nagy kereskedésbe vonják ugyan be az ország délnyugati részét, de Aradtól a Hargitáig és a Ciblesig terjedő nagy országterületre nézve még nem történt észszerű lépés, mely e vidéket a világforgalomba bevezesse, mert azon ut, mely a Verestoronyon és Brassón vinne át, inkább holmi kerülő Pestre, mely a mellett, hogy nem remélhet nagy forgalmat, zsidadtan hagy bennünket M-Vásárhelytől Máramarosig. E két vidék közt okvetlenül szükséges egy ut, mely Déloroszországba vezessen, mert újra hangsúlyozzuk, itt az a hely, hol terményeink és iparczikkeink kész vevőre találunk; s ha egyszer árunk piacra leltek, rájöttünk azon kuforrásra, melyből iparunknak felvirágzást meríthetünk. Déloroszország azon hely, melylyel maig sem vagyunk kellő érintkezésben. Keletre közlekedési utunk a Duna, az adriai tengerhez nemsokára a fiumei vasut és Déloroszországhoz nekünk erdélyieknek legalább, semmi.

Erre feleletül a magyarországiak azt mondanák, hogy ott azon stratégiai vasutvonal, mely Magyarország északi részén haladva el, ép Oroszország déli részeihez fog vinni. Mi nem mulaszthatjuk el kijelenteni, hogy e vonal az erdélyi részekre nézve valóságos veszélyt rejt méhében. Hogy e vonalon katonát szállítsunk a muszkára, arra igen alkalmas, hogy azonban a kereskedelem ezen induljon meg, nekünk erdélyieknek sohase lenne szabad megengednünk, mert e kereskedelmi ár, melybe legalább részünkről igen nagy reményt helyezünk, minket teljesen kikerülne, s itt szerénykedhetne Erdély északi része élettelenül, kilátás nélkül csak középszerű kereskedelemre is. Fejünk felett elhalad egy nagyra hivatott kereskedés, szelve az ország szélét, holott annak kellős közepén futhatna el, t. i. Beszterczén, Kolozváron, Nagy-Váradon át Pestig Jórésze ez utnak kiépült s mikor eljött Kolozsvárig, innen letért meglehetősen ügyetlenül Kocsárdnak. A beszterczei vonal ügye pedig maig nyugszik, senkiséb bolygatja, holott itt egy életrevaló, szerfelett fontos vasutról van szó. Ha Kolozsvárnak legkisebb kilátása is van arra, hogy valaha kereskedői város lesz, úgy reményét csupán a beszterczei vonalba fektetheti s ezért annak kiépítését sürgetnie mulhatatlan kötelessége.

Mennyire különbözik ettől, az előkelő román nő napjainkban! Elenyészett az egyszerű, nyugalmas, egyöntetű élet s helyét a nyugati nők fényes, modern előítéletek alól emancipált életmódja foglalá el. Az előkelő románok gyermekei igen különös viszonyok közt nőnek fel. Egy dajka gondozza s táplálja őket, s az anyja rendszerint mitsem törődik fejlődésükkel. Legfellegb olyankor hozatja szobába, ha éppen szabad ideje van, azaz, ha nem mulattatja széptevője, ha nem olvassa Sue vagy Koch regényeit, vagy ha nincs a színházban vagy hangversenyen.

Öt-hat éves koráig a cselédszobában él a gyermek, s nem a legépületesb dolgokat sajátítja el. Ekkor egy szép nap eszébe jut szülőinek, hogy ja kis Natalia vagy Georgina oly kort ért, midőn már rangjához illő nevelésben kell részesülnie. A lányok némelyike nevelőnőt kap, a legtöbb azonban a jassi-i vagy bukaresti francia nőnevelőkébe küldik. E nőveldeket — igen kevés kivétellel — oly egyének vezetik, kik házájukban már mindenféle mesterséget megpróbáltak, és valódi komoly műveltséggel magok sem bírnak, nem hogy azt másokba átültethetnék. És miből áll egész tanításuk? A nyelvek közül főleg a francziát- s mellékesen az olaszt vagy angolt tanítják, az anyanyelv rendszerint el van hanyagolva. Aztán betanul a lány egy kis egyetemes történetet, a természettudományok egészen mellőztetvén. Legtöbb gondot a tánc- és zongorára fordítanak, mely utóbbin a kiváló zenészeti tehetséggel bíró ro-

— Országgyűlés. B.-Pest, febr. 20. A közlekedési budget tárgyalása végre befejeztetett. A képviselőház mai ülésében kevesen szóltak a budget hátralevő részéhez, úgy, hogy az elnök az ülést egy negyedórával korábban bezárhatta. Csupán az újonnan építendő pesti teherszállítási pályaudvar adottoit ezmeccserőre, Steiger Gyula kérdést intézvén a miniszterhez, vajjon e pályaudvar, melynek építése még meg sem kezdetett, kész lesz-e azon időre, melyben annak átadását a forgalomnak a margitszigeti hidról s az összekötő vasutról szóló törvény rendeli? A miniszter válaszában felvilágosítá Steigert, hogy a teherszállító pályaudvarról az említett törvényben nem tétetik említés; megjegyzé azonban egyszersmind, hogy véleménye szerint, czélszerűbbnek tartaná a pályaudvar munkálatait megkezdeni: a személyszállító indóház számára csupán a telek szereztetnék meg, annak felépítése egy évvel későbbre halasztatván. Ez s azon másik körülmény, hogy „a kormány a pályaudvarok építését együtt kívánta megoldani a közraktárak felállításának kérdésével, késleltette eddig a munkálatok foganatba vételét. Az utóbbi tárgyhöz szóltak még Tavasz Endre és Mátyus Arisztid, sürgetvén az arra vonatkozó javaslatot. Holnap megkezdetik a közgazdászati budget vitatása.

Tóth Vilmos belügyminiszter formalisan is benyújtá lemondását Szláv miniszterelnökhöz. Több lap azon híre, mintha gr. Szapáry Gyula belügyminiszternek már kinevezetett volna, természetesen korai.

— Deák Ferencz Tóth Vilmoshoz levelet írt, melyben mély részvételt jelentvén ki Tóth Vilmos betegsége fölött, a maga részéről is azon kíváncsot fejezi ki, hogy Tóth Vilmosnak, egészségi állapota megengedné a lemondás vissza vételét. Tóth Vilmos e levélre sem felelhetett mást, minthogy az egészsége iránt tekintet a farsztó ministeri munkáktól való fölmentését teszi szükségessé.

— Szláv min. elnök és Kerkapoly pénzügyminiszter szombaton Bécsbe utaznak. Bécsben létük alkalmával megállapittatik az 1874-diki közös buget.

— A Deákkör f. hó 20-iki értekezletén Trefort Ágost miniszter előterjeszté azon választ, melyet Lukónak a rozsnyói püspök ügyében tett interpellációjára adni fog, ugyszintén elmondá nézeteit azon indítvány tárgyalási módjáról, melyet Ghyczy Kálmán a vallási s a tanulmányi alapok tárgyában fog megtenni. A párt mindkét előterjesztést helyeslőleg vette tudomásul. Ezután szóba került az iparmúzeum ügye, melynek költségei megszavaztatni javasoltattak. Több fölshozalás történt a képviselőház ülései tartamának meghosszabbítása tárgyában, s el-

fogadtatott azon indítvány, hogy az ülések 10 órától 3-ig tartanak. Végre tárgyalásra került Szluba Benedek kiadásának ügye. A párt ezt, saját tagjaira nézve, nyilt kérdésnek tekintti.

Bukuresti szemle.

Régen nem irtam önnek a román lapok által parodizált világpolitikáról. Több kebli ügy foglalkoztatta a vörös hazafiakat és így ki estek volt szerepükből. Hamar észrevette ezt Camillu s gyorsan firkantott itt helyben egy pár bécsi és pesti levelet. A magyarok Camilla szerint pénzügyileg tönkrejuttottak, Buda-Pesten ép mint Bukurestben nincs semmi személybiztonság, este azonnal leszurják az utcán a szegény idegent. A dualismus a sirszélére juttatta a birodalmat, a német- és magyar elem addig uralkodott a többi nemzetiségeken, a mig a birodalmat tönkrejuttatták. A császár is kezdű észrevenni a bajt és így remélhető, hogy az elnyomott nemzetiségeknek ma holnap visszaadja a szabadságot. Így megyen az nagy bölcsen egész hasábokon s bizony difficile est satiram non scribere. Hanem önnek jó lesz meggondolni, hogy e nagy hazafi nem más, mint a híres „Indépendentia Transylvaniea” melyet egykor német, olasz, franczia nyelvekre is lefordítottatott volt és telelarmázta vele Európa könnyen hívó szerkesztőit, kik hazánk történelmével nem ismeretesek. Mennyl tinta folyt el mindhiában és Camilla Pop-Sandor Papu Ilariano urnak ma Máriusként munkája romjain kell keseregnie s azon édes reménnyel vigasztalnia magát, hogy a romok ismét felépülnek s a szebeni Kaiserben ismét meg fog nyitattai a három nyelvű szkupcsina mihelyt az Imperatu ügy akarja. Ilyen szellemi étekkel táplálja Pacamila ur a „Romanul” olvasóit, szemei előtt tartván folyvást szítani a két nemzet közötti gyűlölséget s reményleni a jövő Dacorománia eldoradóját. Nem esoda, mert a kik 48-ban Erdély történelmében olyan gyászos szerepet játszottak, nem feledhetik multjokat. Hanem kopott kovás-paska ma már az eféle badarság még itt is. Föl-föl jár slirjából a reactio szelleme, de többé nem remít, nem ámit, legfennebb egy pár frankot szerez az írónak. Hagyjuk el azért e nagy politikusokat s beszéljünk kebli ügyekről.

Az újonnan hozott egyházi törvények alapján, a clerus, senatus és országgyűlés kiküldöttéi közelebb négy püspököt választottak Romania számára u. m. a rimniki, buzési, árgyesi és román püspököket, ezeket e hó 12. nagy pompával iktatta be Károly herczeg a fejedelmi palota tróntermében. A püspökök Athanaziu, Isaiu, Kicorerescu és Josifu, mindenik rövid beszédet tartott és megáldotta a fejedelmi házat, a fejedelem pedig átnyújtotta a püspöki botot. Az ünnepély után 50 terítékű asztal volt a fejedelemlé, melyben a püspökökön minisztereken kívül résztvettek a főbb hivatalnokok is. Hanem keserűség nélkül ez sem történetelt meg, mert a programmot melyet az udvarmester George Filipescu csinált, yat majmolásában igen szembetűnően lép előtérbe. De ha nem is sikerül neki e tekintetben Szajnaparti mintaképet elérnie, bizonynyára felülmulja azt könnyelműségre, vagy helyesebben mondva erkölcselenségre nézve. A mennyire nem teljesíti anyai s háziasszonyi kötelességeit, ép úgy megfeleldezik hitvesi tartozásáról is. A házasság szentségét egy országban sem tapossák annyira lábál, mint Romániában. Az oly román nő nem is tartatik előkelőnek, ki még ragaszkodik a becsületes aszszonynak nevetéséges „előítélet”-éhez. Ezen elszomorító jelenség oka a felületes, rossz nevelésen kívül főleg a franczia példa rontó befolyásában keresendő. E befolyás a román hölgyek közvetlenül engedik magokra hatni. Mert társaságukban a „bon ton”-hoz tartozik, hogy legalább egyszerű párisi utazásról beszélgessenek. S a franczia fővárosban sok olyast eltanulnak, mi ott a vele született kellem által szelid alakot ölt, de a román salonokban egész otromba nyiltassággal jelentkezik. Ide járul a román nők határtalan élv- és uralomvágya s szenvedélyes belevegyülésök a politikai üzelmekbe. A román előkelő hölgyeket csak egy erény ékesíti, a melyt sok megbocsáttatik nekik, s ez az irlgalmasság, a szegények iránti könyör. A divatos ferdeségek s erkölcselenség sem voltak képesek ennek mély gyökereit kitépni.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

holott a cultusminiszter teendője lett volna s így az udvar ötlet nem illető jogot usurpált. A miniszterek és az egész senatus siettek letácsolni Desliut, de már késő volt mert a vörösek hozsánát kiáltottak a liberalis senatorknak csak azért is, hogy az uralkodónak egy rossz percet szerezhessenek. Romania püspökei tehát ezután nem veszik Konstantinápolyból az investitúrát, hanem Bukurestből. Valaha talán még Budán is történhetett ilyesmi s akkor nem fogják a csallhatatlanságot kihirdetni. Egyházi ügyekben Romania tul tett önkön. Itt a zárdák el vannak törölve, a kalugereket az állam fizeti s a püspököket is; itt a polgári házasságok in floribus kötetnek, a válóperekkel a papizséknek semmi köze. Az iskolákban fő és algyimnasiumokban a parintékn nincs semmi befolyása; a papnővédekét a kormány tartja fenn. Szóval hamarabb kibontakoztak itt a hierarchia hatalmából és pedig minden meggrázkodtatás nélkül. Önkön, úgy látszik, még sokáig kell mindezek után várakozni.

Az országgyűlés folyózat szaksztyályokban dolgozik a földhitelezést mellett az italmonopolium is szőnyegre került. Itt mostanig tenger sok a korcsma és a templom, iskola annál kevesebb. A miniszterium a monopolium által véli a korcsmák számát apasátni és a nagy mérvben pálinka ivó népet józannabb élethez szoktatni. De nem így a vörösek, ezer tudományos cikkekben fejtegetik, hogy a román népnek egyetlen éltető lelke a pálinka. Szerintök a román nép szőnyű rossz eledellekkel él s az igaz és csak a pálinka tartja a natióban a lelket. Ha a pálinka megdrágul a román nép el és kipusztul; tehát nem kell monopolium, mert az is csak a zsidók kezében leend s így még jobban fogják nyerni Romulus gyermekeit. Ilyen népboldogító hősokeket nem egykönnyen mutat fel a világ. Még az iszákosság is honfiai erőnné válik kezeikben, ha a vöröspolitika úgy kívánja. Ugyan az a „Romunul” beszéli hogy a népet az adóhátralékokért mennyire huzzák, nyuzzák. Ez a fehérek büne, miért nem engedik el az adót vagy miért nem szállítják le, szerintök a híres anariota vódák nem voltak olyan szivtelen zsarolók mint a fehérek kormánya, hanem azért hadd igyék csak mentől több és olcsóbb czujkát ez az adó képtelen szegény nép, hadd feledje buját, bánatát a csimpoja, koasztja és duláp mellett.

Majd ha a vörösek kormánya kerülnek ingyen fogják mérni a ráchiut az anasztól az utját és drozdát... Valóban az ősi római plebs tudta, hogy miért választott tribunus plebireket. Ezek ma is talpon állnak és a spirituozumok védelme mellett figyelemztetik a natiót a szpanyolóni eseményekre is. Senkinek sincs több oka erre, mint Romániának ugy véli a „Romanul” s ha töle függene, holnap 1 Károly már Kolozsvár felé járna. Mozogni így is fognak, még demonstrálnának is, ha az a Hiotu és Ploreszkó értenék a tréfát. E fanatikus párt nem feledheti a Tiszát s nem bírja 1 Károlynak megbocsátani a szedánali rokonsgot. Károly trónja csak addig áll, míg a vörösek egyik prófétája a pitesti szőlőhegyeken s a másik Párisban békében élhetnek. Mikor ez a két egyén Bukurestbe bevonul, akkor 1. Károly már tullesz — ha lesz — a Kárpotokon.

— **A képviselőház** febr. 19-iki ülésén megszavazott tételek: Az állami kezelés alatt nem álló folyamszabályozások előmunkálataira 150,000 frt. Az ország összes folyóinak és árterületeinek hajózhatóvá tételük, nem különben az öntözés szempontjából teendő műszaki felvételekre és tanulmányokra előmozdítására czímen 60,000 forintban, a Duna ottani részének szabályozására 33,000 frt A Dráva szabályozására 28,000 frt. A Szávánál 25,000, a Kulpánál 8000, A tengeri kikötőknek a gőzkotrónál négy anyagfordó bákára 4000 frt, két uszály s a hozzá való lánczok és horgonyokra 13,000 frt, a czirguenizsai védtöltésekre 15,000, Selczen egy kikötő moló s kikötő lámpára, 12000, tavál 3000 frt volt, a zenggi rakpartnak folytatására 10,000 frt, a zenggi moló meghosszabbítására 15,000, vízvezetékre a zenggi rakparthoz 1000 frt, s a stiniza rakpart meghosszabbítására 17000 frt, tavaly 4000 frt volt.

A fumei kikötő dombor mű tervének elkészítésére előirányoztatik 6000 forint. E dombormű célja a bécsi világiállításra való felküdés.

A különféle címűből vasuti gyakornokok iskoláztatására 12,000 frt, műszaki egyének kiképzésére 20,000 frt, a miniszterium térkép és könyvtárának gyarapítására 4000 forint. A bécsi világiállításra küldendő tárgyak kiállítás költségeire s a kiállítás tanulmányozására 200,000. A budapesti Dunarész szabályozása 3,471,340 frt. Felügyeletre 104 ezer frt. A margitszigeti Dunahidra 1,500,000 frt.

Finály Henrik titkári jelentése az erd. muzeumegylet 1873. febr.20-án tartott rendes közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés! Alig egynehány hónapja a mióta szerencsém volt e helyen az igazgató választmány nevében számot adni egy év működéséről, még pedig egy oly évről, a melynek eltelte óta csaknem ismét egy egész év telt volt el. A késedelem oka tudva van, valamint az is, hogy az azt előidéző körü-

mények az egyletre és az intézetre nézve örvendetek, szebb és jobb jövőt ígérők voltak, tegyük hozzá, hogy reményeink e jobb jövő iránt már teljesülni is kezdetek.

Am élő test működésében megállapodás nem létezik, és ha sikerül is, a képezetnek egy bizonyos meghatározott pillanatban létezett állapotot mintegy pillanatnyi gyorsasággal felfogott fényképet megszilárdítani, ez a dolog természeténél fogva mindig csak az illető állapot létezésének pillanatában sikerülhet, má a következő pillanat más képet nyújt és mentől tovább haladunk, annál kevésbé leszünk képesek a működésnek egyletünk pillanatának oly képét adni a mely a létezés óta bekövetkezett változásokból merőben függetlenül tudja magát tenni. Nem csuda tehát, ha az a jelentés, a melyet az igazgató választmány általam az 1871-ik évről 1872 Augusztusban terjesztett volt a t. közgyűlés elébe már csak abból az okból, mivel kötelessége volt indokolni a késedelmet, és előterjeszteni mind azt, a mi a hozandó nagyfontosságú határozatok előkészítésére történt: nem állapodhatott meg szorosban az 1871-ik év végénél, hanem kénytelen volt sokat elmondani abból is, a mi 1872-ben történt.

Igy e mai jelentés számára csak ugyszólván száraz előszámálása az igazgató és kezelés terén tett nevezetes intézkedéseknek, és az egylet tudományos céljaira vonatkozó határozatoknak maradt fenn.

A muzeum-egylet igazgató választmánya a lefolyt 1872-ik évben mindössze husz gyűlést tartott, e gyűlésekben 200 határozatot hozott, a melyek a jegyzőkönyvbe fel vannak véve; a levéltár 127 darabbal szaporodott.

E határozatok közül igen természetesen a legnagyobb rész az igazgatásra vonatkozik, beadott számlák utalványoztatása, az egyes tisztviselők előterjesztett jelentéseinek tudomásulvétele, kéréseinek ellátása, kölcsönök utalványozása az egyleti pénztárból és effélék tetemes részét vették igénybe a választmányi ülések idejének. Ezekről, mint a választmány hatáskörén belül eső ugyszólván folyó teendőkről részletes jelentést a t. közgyűlés már csak azért se várhat, mivel egyrészt a közgyűlési határozatokban már előre voltak látva, más részt oly magános természetűek, hogy az egylet lényeges érdekeivel csak esetleges és pillanatnyi kapcsolatban voltak.

Az emlékeztetés mozzanatokat a következőekben van szerencsém előterjeszteni:

A lefolyt 1872-ik évben az egylet alapítókéje tetemesen gyarapodott, névszerint sikerült a néhai Ujlalvi Sándor ur végrendelete végrehajtójának, egyleti pénztárnak Bányai Vitális társasunknak az ama végrendeletben, a muzeumnak hogyomnyozott 5000 frtot folyóvá tenni, és az egyleti pénztárba befizetni, a befizetés napjáig lejárt kamataival együtt.

Egy második tetemes gyarapodása az egylet alapítókéjének az a 2000 frtnyi összeg, a melyet néhai Alsó Zsigmondné urasszony hagyománya egyenértékű örökösei készpénzben fizettek az egyleti pénztárba.

Evvel szemben az egylet tartozása saját alapítókéje irányában 1872-ben ismét 1000 frttal szaporodott. Nem új költelezés, hanem egy még 1869-ben kötött vásárból származó tartozás kielégítése okozta e növekedést, a melylyel együtt már most 5800 frtra megyen az az összeg, a melyet az egylet a maga alapítókéjének megtéríteni tartozik, és a melynek megtérítése iránt a jelen ülés folytában már elő fogja terjeszteni a választmány a maga indítványát.

A részvényilletékek behajtása iránt az 1871-diki közgyűlésen hozott határozat végrehajtása elég örvendetes eredményre vezetett ugyan, a mennyiben ez uton meglehetősen összeg folyt be az egyleti pénztárba és lehetővé tette a folyó szükséglet fedezését, dacára annak, hogy 1500 frtot meghaladó kamathátralék maradt künn az 1872-ik év végén is. Mindazonáltal arra a meggyőződésre is vezetett, hogy a számadásainkban e czímen eddig szerepelt tetemes összeg nagyobb fele soha se lesz valosítható, még pedig csaknem épen annyiféle különböző okból, a hány egyes adóra oszlik fel az egész hátralék összeg. Az igazgató választmány nem fog semmit elmulasztani, hogy a mit csak lehet egy utolsó krajczárig felszedjen, de biztos betételeire e kútból számítani nem lehet.

Az egylet vagyona jelen állásáról egyébiránt részletes jelentést fog tenni a pénztárnok.

Az egylet tudományos céljai előmozdítása a mult évben rendelkezésünkre állott csekély pénzerőhez képest, és dacára annak, hogy az év nagyobb része ugy szolván a bizonytalan jövő iránti várakozással függőben tartott, még sem szünetelt, hanem örvendetes lendületet mutat gyűjteményeink minden ágában. A mi ebből az egyes tisztviselők munkaságának köszöni lételet, arról az egyes jelentések fognak felvilágosítást adni; a választmány ez irányban avval működött közre, hogy látván, hogy a pénzerő engedi, és bízván abban, hogy a közgyűlés nem tagadja meg jóváhagyását oly intézkedéstől, a mely a folyó jövedelemből fedezhető költséggel tetemesen lendit az egylet sajátképp céljain, a gyűjtemények gyarapítására az előre kivetett 900 frt, helyett 1223 frt, 44 kr., sőt az ez évre áthozott könyvtári számla beszámításával, valamint avval is a mit e számlából az egylet saját kiadványai elárusításából eredményezett csekély összeg fedezett, csaknem két aranyit költött. Az igazgató választmány

ugyanis átlátta, hogy egyletünk és intézetünk sorsa egy nevezetes és fontos fordulathoz megy elébe, és hogy különösen két eshetőséget kell szemmel tartania t. i. vagy sikerül az egyetemmel való csatlakozás kedvező feltételek mellett, a mely aztán emberileg szólva örökre biztosítja az erd. muzeumnak, mint az itt helyt felállítandó tudomány-egyetem kisebb, de mégis önálló szövetséges társának virágzó fennállását; vagy pedig az állam kormánya oly feltételeket talál előnkbe szabni, a melyeket el nem fogadhatván, kénytelenek leszünk egyletünket és intézetünket oly módon újjá szervezni, hogy lehetségessé váljék a már létesítettet fenntartva, a további terjeszkedést mind addig szüneteltetni, a míg kellő erőtt gyűjtve, ismét élénkebb mozgással foghatunk munkához. Mert azt a harmadik eshetőséget, hogy az egylet bátoraságot veszítve eloszoljék, és az anyagi munával is költséggel egybegyűjtött tudományos kincset mint gazdátlan jószágot ott hagyja, kitéve annak a sorsnak, hogy mint kicsinyített eredménye egy erőtlens, és életrevalósága iránt kétségbeesett törekvésnek diestelenül és nyomtalanul elenyésszik; ezt az eshetőséget nem tudta, nem akarta a választmány a lehetőség sorába bocsátani. Az első eshetőségre ugy kellett okszerűen készülnünk, hogy gyűjteményeinkben mentől több, és becsesebb tudományos anyaggal kínálhassuk a velünk szerződni készülő kormányt, a másodikra ugy hogy a szünetelés ideje alatt is a lehetőségig kiegészített gyűjteményeket mutathassuk és nyújthassuk a feldolgozásnak és így mindkét esetben indokolva volt lehetőleg sokat fordítani gyűjteményeink kiegészítésére és szaporítására, megjegyezvén, hogy kiegészítést nem csak a létezőt hűzágok kívántak, hanem főleg az állattani gyűjteményekből a tekintetből is, mivel az ott létező tárgyak nagyobb része a legfigyelmesebb gondozás mellett is folytonos romlásnak van alávetve. — Ezért volt a választmány a lehetőségig bőkezű különösen a könyvtár és a terményrajzi gyűjtemények irányában.

Ez utóbbiak érdekében engedélyezte a választmány a lefolyt év tavaszán Klir János másod örségd kirándulását a Tisza mellékére, a madárvonulás észlelése, és a gyűjteménybe szükségelt példányok gyűjtése céljára; ezek érdekében vásárolta meg Mike Lajos zsoboki ev. ref. lelkész gyűjteményét, a mely csaknem teljes képét nyújtja az ottani környék őzeteinek és őslényeinek.

Ez érdeket egy későbbi határozat még egy más nevezetes érdekel kívánta egybekapcsolni. Igétet nyervén a választmány a m. kormánytól, hogy ha mint kiállító kíván az egylet a bécsi világtárlaton megjelenni; a kormány nemcsak a kiállítandó tárgyak oda és visszazállításának, hanem az egylet egy biztosának felküldési költségeit is fedezni fogja, a választmány az orsz. végrehajtó bizottsággal egyetértőleg elhatározta, hogy megjelen a világtárlaton a következő tárgyakkal:

a) könyvtárból válogatott régi magyar nyomatványokkal, különösen erdélyi nyomdák termékeivel.

b.) Régiségtárból válogatott olyan érdekes vagy akár művelődés akár művészettörténelmi szempontból tanulságos darabokkal, a melyek erdélyi leletekből származnak, vagy más tekintetből kitűnők.

c.) Éremtárból az erdélyi nemzeti fejedelmek minden pénzei és emlékérméi lehetőleg teljes sorozatával.

d) Egy közet gyűjteménnyel, a mely Erdély valamennyi eruptív közetét magában foglalja.

Ez utóbbi gyűjtemények kezdeménye megvolt ugyan a muzeum gyűjteményében, de minthogy hiányos és hézagos kiállítvánnyal nem lehetett volna fellépni, a választmány elhatározta, hogy Herbach Ferencz örségdét kiküldi egy tudományos körutra a végétt, hogy a helyeket a hely színén felkeresve részint gyűjtse össze, a mi hiányzik, részint igazolja a már meglevő hiteles voltát. E határozat végrehajtásának eredménye az 1000 drb. közetből álló teljes gyűjtemény, a mely a hozzá tartozó földtani térképpel együtt készen kiállítva várja a felküldést a világtárlatra és a melyről lesz szerencséje ma délután Koch Antal egyetemi tanár urnak ismertető előadását tartani.

A kolozsvári kir. tud. egyetem mult év october közepén bekövetkezett megnyitásával a kormányval kötött szerződés is életbe lépett. Ennek következtében ásvány földtani és őslénytani gyűjteményük már be van szállítva az egyetem épületbe ott, igen czélse ru helyiségben felállítva: az állattani gyűjtemény helyén maradt, de már át van adva az egyetemnek, éppen azt mondhatjuk a kertről és az ottani épületekről. A régiség és éremtár átadása, minthogy ez idő szerint a szerződés értelmében is ugyanannak az örne a keze alatt marad, a ki eddig kezelte, még el van halasztva. A könyvtár végre ugy is az egylet kezelése alatt marad, de az olvasó-szoba fűtéséről, világításáról már october óta az egyetem gondoskodik s ugyanezen idő óta fizeti a könyvtár helyiségének házberét is.

A muzeumegylet létezésének és működésének megkezdődött tehát új korszaka. Anyagi viszonyai kedvezőbb fordulathoz állt abba a helyzetbe jutott, hogy több pénzerőt fordíthat saját kitűzött feladatainak megoldására, honismertető alapezélja mindinkább megközelítésére; a tudomány egyetemmel

való szövetsége által pedig a szövetséges társnak nyújtott tudományos anyag mellé élő tudományos erőtt nyert, a mely feldolgozván a felhalmozott anyagot élő tudományvá, e szerencsés kapcsolat által valószínű fogja, ez intézet alapítói nemes célját; „a tudomány néhány buzgó barátja és pártolója működése után ide gyűjtött tudományos kincset, élő és éltető nemzeti közkinccsét tenni.”

A brassóvidéki románok és magyarok óvás-tétele a szász egyetem hirhéd 12 pontja ellen.

Mélyen tisztelt képviselőház!

Az ugynevezett szász egyetemnek mult évről ugy a maga rendeltetésével, valamint a kor kívánalmával ellenkező állásában kiadott és a m. kir. kormány elébe juttatott, onnan a t. képviselőház elébe is bizonyosan terjesztett ismeretes 12 pontból álló szervezkedési munkálataival, mint a századoktól fogva velük egyenlősített nemzeti érdekekkel ellenkező törekedésekkel mi is, Brassó vidékén élő öszvesen 82,752 főből álló lakosság nagyobb része magyarok és románok 70,000 főt meghaladólag, mely tisztelettel nyilváníjuk meg nem elégedésünket, óvásunkat és ellennyilatkoztatunkat az érdeket 12 pont ellen s következendőkben magas méltánylás és tekintetbevétel végett előterjeszteni.

a) Bár a szász vendégek II-ik Endre királyunknak 1224-ben kelt szabadság-levelében a Szászvárostól Baróthig terjedő föld területen a többi népekkel, elődeinkkel egyenjogositattak, tehát nálunknál több jogok élvezetére fel nem hatalmaztattak, hosszas időközön keresztül eszélyes és nem mindig szabatos eljárásaikkal minket azon földnek és Erdélynek ősnépeit minden jogainktól kifosztottak, egyeduralmat gyakoroltak és kevés kivétellel ma is azt folytatják, a román és magyar többség 1848-ig általánosan adót és közterhet fizetett és hordozott csak s azután is kevés részben részesül egyéb javadalmakban.

b) Brassó vidéke népességének többsége magyarság 25,000 és románságot 50,000, lélekben meghaladólag, a kik a törösvári végrözsögrész vár és az ország azon részéről szék, vár és egyéb őrzési szolgálatokra voltunk rendelve, a kiket Ulászló király az 1500 ik esztendőben kiadott szabadság-levelével a Brassó vidéki és minden más szász szabad polgárok jogaival és szabadságaival előképpen olvasztott be Brassó vidékéhez e szókban: „de medio regnicolarum illarum partium regni nostri Transilvaniae e speciale gratia nostra perpetuo duximus eximendos et exonerandos imo eximinos, exonoramus et supportamus per vigorem. Decernentes ut ipsi deinceps ut antea tam in solvenda contributione sive taxa nostra regia quam etiam in exercitando in medio saxonum nostrorum connumerari, et cum ipsis saxonibus nostris etiam exercitari, et omnia ea facere debeant, quae alii saxonum nostri facere tenentur,” a kik felett az apr. const. 3-ik része 82-ik címében előrt alkalommal is az országos rendek csak a végvári és katonai szolgálatra alkalmazhatólag erősítettek és hagytak meg Brassóvidékével egyesülten, — a szászatyafiak és polgártársak nemcsak jobbágyi teljesítendőkre szorítottak, hanem a dícsőségesen uralkodó magyar királyoktól és szabad elődeinktől öröklött felvő birtokaink nagy részétől elmozdítottak, kifosztottak.

c) Bár 1778-ik február 18-iki 200 ud. v. szám alatti legmagasabb kir. rendeletben kimondatott e szókban: „ut quam nec antiqua nec recentiora adessent urbana, ex quibus sive conditio querulantium sive species et mensura servitutis elucereat” hogy mi brassóvidéki magyarok és románok urbéri szolgálatokra és kötelezettségekre képesített eredetiek nem vagyunk, még is az 1848 ik évig e azután is szabad községeinket illető malom, koresoma és más minden községi jövedelmeket, mint a népnevelési alap egyedüli sarkkövét elfoglalták és ma is bírják, jövedelmét huzzák s minket az egész vidék és ugynevezett Királyföld népességének 3/4 részben birtokos lakosait szabálytalanul elsajátított minden közjövdelemből és javadalmakból kiszorítottak és oda juttattak, hogy gyermekeinket is kü- és országos segedelem nélkül nem nevelhetjük.

1848-ban a magyar birtokos nemesség és minden főbbjei elismerve a kor és idők igényeit, önkéntesen felldozták szabadalmait, megoszták az addig minden jogból kirekesztett néppel birtokaikat, mindennemű egyéb jogaikat, — az együttandéskozás és törvényhozás részesévé tettek, egy szóval minket magokhoz felemeltek, egyenlősítették, — a szász nemzet, mely azelőtt hatszázaddal kötelezte magát községbe jöttek, velünk egyenlő jogokat és szabadalmakat élvezni, nemcsak hogy 1848-ig nem teljesítette kötelezettségét, de sőt azután is e mai napig privilegiumot, szabadalmat tart fenn, az idők és kor kívánalmaival szembe a király- és ország köztulajdon földén az egyenlőséget lábbal tiporja.

e) Az 1868-iki 43-ik t. cz. 10. §-sa kimondta, hogy a Királyföldön mindenki egyenlő, az 1870. évi 42. t. cz. meghatározó országunkra és az egész magyar birodalomra nézve a régi ősi százados megyei szervezet megszüntetését, községi és köztörvényhatósági és országos képviselői telelős kormányzat állítottat fel, minden honpolgárnak ész és vagyonbeli képzettsége szerint befolyás juttatott ön maga és a közügyekre; ha a szász nemzeti egyetem még tovább is bitorolt jogaiban fenntartatik, ha a szász szék és vidék felébe az ugynevezett szászegy-

tem — Universitas saxonica — fennhagyatik, bármely csekély részben fenntartatik az 1848-ik nép- és közszabadság, az 1868-ik és 1870-ik fennebb idézett magas szellemű törvények, a népek saját ügyében beavatkozás és szabályszerű pontig részvétel játszottatik ki, a szász elem a többséggel, a törvénnyel szembe, e közhatalban magyarállamban külön országot octroyál, a nép közvetlen érintkezésén kívül a magyar kormánnyal és képviselőházzal, a mint tévé századokon keresztül, úgy ezután is a népek, a többség érdekében ellenkezőleg fog intézkedni meg közlekedni, és csak azt a kormány és képviselőház tudatára juttatni, a mi céljának és tervének kivételére vezető és reá nézve üdvös lehet.

Nem csak az államérek és a közszabadságban már részletett népek törvény által biztosított jogainak kijátszása való törekedést foglalnak magokban az érdekeltek 12 pontok, hanem a 11 szász szék lakosainak és székének meg városoknak rablott jogain és szabadságain épít fel kártyavárat, hanem a sebes és közvetlen kormányzat hasznosságát és észszerűségét semmisít meg, — akadály és gát volna a nép és kormány, a képviselőház és népközlőti oly mellőzhetlen közvetlen érintkezésekben. A midőn a magyar törvényhozás minden népeket szabaddá és önkormányzatra képesítettek tett, egy káros és soha nem indokolható kivételt a Királyföld népei nagyobb részére a többség akarata és kikérésén kívül nem erőszakolhat, mert a szász-követe a magyar és román népet nem képviselik.

Állam érdeke, pénz és közigazgatási kímélet meg könnyűség, nemcsak igénylik, de parancsolják is, hogy a magyar államban más állam ne legyen, hogy a szász egyetem minden színezeteiben beszűntessék, teljes erejében meg szabályai minden pontjai megtartások mellett az 1870-ik évi 42. t. cz. a törvényhatóságok rendezését tárgyalólag községek és törvényhatóságokban keresztül vitessék a Királyföldön is úgy, a mint foganatosított az egész magyar állam területén.

A fennebbi komoly és nemzeti lételünket feltételező, további létezésünket egyedül megengedő okok is elegendők lehetnek alázatos óvásunk indoklására, mellőzük a részleteket, és a midőn a fennebbiek a mélyen tisztelt képviselőház gondos méltánylására ajánljuk mély alázattal öröklünk.

Brassóvidéken, 1873. február havában.

(Következnek az aláírók.)

Külföldi szemle.

Kolozsvár, febr. 20.

Amadé lemondási oklevelét egész terjedelmében közlik a külföldi lapok, melyek után mi is közöljük a következő szövegben:

„A congressushoz. Nagy volt a megtiszteltetés, melyben engem a spanyol nemzet azzál részesített, hogy trónja elfoglalására megválasztott; e megtiszteltetést annál nagyobbra becsültem, mivel oly nehézségek és veszélyek közepette részlettem abban, melyek egy mélyen megingatott ország kormányzásának kísérletével együtt járnak.

Mindazáltal felbátorítva családom tulajdonsága: a határozottság által, mely inkább keresi mint kerüli a veszélyt: elhatározza, hogy csak az ország jólétének szempontja által vezettessen magam és minden párt fölfele emelkedjem; elhatározza, hogy lelkiismeretesen megtartam eskümet, melyet az alkotmányozó cortesnek tettem, kész voltam minden áldozatra, hogy ez erőteljes népek biztossáma a békét, melyre oly szüksége van, a szabadságot, melyet megérdemelt, és a nyagságot, melyre dicő törvényeinek, fainak vitázása és kitarása joggal bír: azt hittem, a kormányzásban szerzett csekély tapasztalatommal kiegyeztettem ellenem becsületesség és hogy a nehézségek és veszélyek leküzdésére, melyek nem kerültek el figyelmemet, hatalmas támaszt fogok találni minden spanyol rokonszenvében, kik hazájukat szeretik és kívánják, hogy a véres és terméketlen harcoknak, melyek rég idő óta marezangolják belsejét, valahára vége vessék.

Elismérem, hogy csatlakoztam jóakaratomban. Két hosszú éve, hogy Spanyolország koronáját viselem, és Spanyolország folytonos harcban él a napról napra mind távolabbra látja eltűnni a békét és boldogságot, melyeket én oly nagyon óhajtottam. Ha Spanyolország boldogságának ellenségei idegenek volna, akkor én a vitéz és kitartó katonák élén az első lennék, ki ellenük harcolnék; de mindnyájan, kik karddal, tollal és szóval megterhebbék és hosszabbabb teszik a nemzet szenvedéseit; spanyolok, mindnyájan az édes haza nevét hangoztatják; mindnyájan az ő javáért hervolnak és küzdenek. És a küzdelem zajában, a pártok kábító, zűrzavaros és ellenmondásteljes zajában, a közvélemény oly sok és oly ellentétes nyilvánulási közepette lehetetlen a valót kiismerni és még lehetetlenebb övszert találni ily súlyos bajok iránt.

En a törvény határain belül szorgalmasan kerestem ezt, — de nem találtam. A törvényen kívül nem keresheti az, ki annak megtartását igérte.

Senki sem fogja elhatározásomat gyengeségnek venni. Semmiféle veszély sem bírhatna rá, hogy letegyen a koronát, ha azt hinném, hogy Spanyolország javára viselem; az a veszély sem hatott kedélyemre, melyben feleségem nőm élete forgott, ki most ép úgy, mint én azon főről óhaját fejezi ki, hogy ama merénylő eszközölje megkegyelmeztetésnek. De én ma azon szilárd meggyőződést táplálom, hogy törvényeim gyümölcsetlenek és célzataim kivihetetlenek.

Ezek azon okok, képviselő urak, melyek engem arra bírnak, hogy a nemzetnek és ennek nevében önöknek visszaadjam a koronát, melyet nekem a nemzet szavazás útján adott. És én lemondok a koronáról úgy magam, fiam és utódaim részéről. Legyenek önök meggyőződve, hogy ha megválok is a koronától, nem válhatok meg egyszerűen a szeretettől, melylyel az ép, oly nemes, mint szerencsétlen Spanyolország iránt viseltem és hogy nem viszek magammal más fájdalmat, mint azt, hogy nem szerezhettem meg Spanyolorzágnak mind azt a jót, melyet becsületessé szíven annak óhajtott.

A madridi palotában február 11. 1873 Amadeo.

Erre a cortes következőleg válaszolt:

„A nemzetgyűlés I. Amadeo király ő felségéhez Sennor! A spanyol nemzet souverain cortes

mely tisztelettel fogadta felséged ékes szava izenét, melynek egyenséget, becsületességet kitüntető lovagias szavaiból a jellem és szellem magas adományait ismerte fel, melyek felségedet annyira kiűntetik, felsimerte egyszersmind azon tisztá szeret, melylyel felséged e második hazája iránt viseltek, mely nemes és vitéz s méltóságot a babonaságig, — függetlenségét pedig a heroismusig szereti, nem feledheti — nem! — hogy felséged az állam ifjeje, souveranitásának megszemélyesítője és törvényei határain belül legelső tekintélye volt s nem ismerheti félre, hogy ha felségedet tiszteli és magasztalja, önmagát tiszteli és magasztalja.

Sennor, a cortes híven ragaszkodott a mandatumhoz, melyet választóitól nyert és őre volt azon törvényes állapotnak, melyet az alkotmányozó gyűlésben a nemzet akaratából maga teremtet. Minden esekélyében és határozatában azon tisztá szeret, melylyel felséged e második hazája iránt viseltek, mely nemes és vitéz s méltóságot a babonaságig, — függetlenségét pedig a heroismusig szereti, nem feledheti — nem! — hogy felséged az állam ifjeje, souveranitásának megszemélyesítője és törvényei határain belül legelső tekintélye volt s nem ismerheti félre, hogy ha felségedet tiszteli és magasztalja, önmagát tiszteli és magasztalja.

Felsőged elmondhatja bizonyára szép hazája ölénben, családja tűzhelyénél, hogy ha valamely halandó képes lett volna az események menetét feltartóztatni, felséged, alkotmányos nevelése és a jog tisztelte segélyével teljesen képes lett volna feltartóztatni.

A cortes, áthatva az igazságtól, ha hatalmában állott volna, minden, a legnagyobb áldozatra is képes lett volna, hogy elérje, miszerint felséged határozatától elálljon és lemondását visszavonja.

De a cortes, ismervé felséged elhatározásának és jellemének szilárdságát, gátolva van abban, hogy felségedet a megmaradásra kérés s ez egyszersmind annak kijelentésére bírja őt, hogy e válságos pillanatban a hatalmat és a nemzeti souveranitást magához ragadta, hogy megmentse a demokráciát, mely jogaink lelke, a nemzetet, mely halhatatlan és szeretetteljes anyánk, kiért el vagyunk határozva minden tévova nélkül nem csak elveinket, de nevünket és lételünket is feláldozni.

Sokkal nehezebb körülmények között voltak atyáink e század elején és mégis legyőzték a nehézségeket, mert ezen eszmék által vezetteték magukat. A hazai föld elhagyatva a királyi család által idegen sergélőkől volt ellepve. A cortes egy szigetre volt szorulva, hol a nemzet megszűntnek látszott; és mégis ők egyedül menték meg a hazát és írták a szabadság és függetlenség epósát, sőt a szétszort romokok építők föl az új társadalmat.

E cortes tudja, hogy a spanyol nemzet nem fajult el s nem vesztette el atyai erőnyeit sem, melyek a spanyol szabadság megalapítóit jellemzik.

Midőn a veszélyek leküzdve, az akadályok legyőzve lesznek, midőn kiszabadulunk a nehézségek, melyeket az átmenet és a krízis magával hoz: Mi, a spanyol nép, mely míg felséged szeretett földjén tartózkodik, a tisztelet, becsülés és lojalitás minden jeleit fogja irányában tanusítani — mert úgy érdemli ezt meg felséged, erénydús neje és ártatlan gyermekei — jövőben nem fogunk felségednek koronát felajánlhatni, hanem más méltóságot ajánlandunk: egy polgár méltóságát, egy független, szabad nép kebelében.

A cortes-palotában febr. 11. 1873.

Magyar színészet.

(N.—r.) Pénteken febr. 21-én „Egy ördög” Rosen Gyula 3 fősos vígjátéka került színre.

Üres vígjáték, mely még nevelésének helyzetek sem tud tartósan lelánczolni. A mi benne vettető, azt a Wirth báró kifogyhatatlan élez-raktára szolgáltatja. A darab maga az egyéjségtelenség. Legtöbbet tesz benne Wirth báró; ő azonban nem főszemély. Az egyes eseménynek nagyobbára öv. Thun tanácsosné és házi mindenes körül fordulnak, de ő sem főszemély. Az „egy ördög” Mangoldné Anna volna; igende az ő elhatározásai is mások ösztönzéseire szorulnak. A végén az ember voltaként pen meg nincs tisztában azzal, hogy hát kicsoda az az „egy ördög” A czimben is egyébiránt zavarólag hat az „egy” szó; ez ha névelő képen áll, egyszerűen ki is volna hagyható.

Az ördögöt (Anna) Boér Emma személyesíté találó, de megszokott vonásokkal. Wirth bárót Szilágyi játszta ismeretes szikkadt könnyedségével. Philippovicsné meglehetően változatosságot öntött Thun tanácsosnéba. Beczkóiné (Arabella) ki ezuttal Fodor né helyett játszott, használható tagnak bizonyult. A Kovács Gyula Mangoldjában egésséges humor volt Mátrai (Hang) ez alkalommal is feltűnő gonddal egyénített. Eichner Anna a szelid Elsa szerepében egészen helyén állott. Dezső igénytelen Auer. Török Károly (Kristóf) szabályozatlan maszkírozást és eseten ijedezéssel a magos karzat kegyeit nyerte ki. Közönség kevés számmal, s pihenő kedvben.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Pesten febr. 22. 10 ó. 20 p. d. e.

Érkezett febr. 22. 11 ó. 35 p. d. e.

A képviselőház tegnap megkezdte a kereskedelmi budget-tárgyalását; Zichy József miniszter hosszasan részletezte hazánk közgazdasági tevékenységét s a kormány intencióit magyarázta. Beszédét pártkülönbösg nélkül igen rokonszenven fogadták.

Az osztrák pénzügyminiszter elrendelte, hogy a magyar állam összes adósságpapirjai, biztosított

vaspályák kötvényei Ausztriában mindenütt törvényes cautionnak elfogadtassanak.

V-ik Ferdinánd király betegsége mindinkább aggasztó lesz.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 22. 1873.

— Szilágyi József miniszterelnöknel e hó 20-án nagy ebéd volt, melyen a miniszterek és a képviselők közül számosan voltak jelen. A miniszterelnök ezuttal nem a „Hungariá”-ban, hanem a miniszterelnökségi osztályban vendégelte meg a meg-hívottakat.

— A hiv. lapban olvassuk: Magyar belügyminiszterem előterjesztésére gróf Haller Sándort záradmeggel főispáni állásától saját kérelmére felmentem sőt egy uttal Krasznamegye főispánjává, Hossler Nándort pedig Záradmeggel főispánjává kinevezem. Kelt Bécsben, 1873. febr. 15-én. Ferencz József, s. k. Tóth Vilmos, s. k.

— Február hónap még csak néhány napja van hátra miatt a helybeli „Iparműtárlat” jövődelmének 5%-a a tűzoltó egylet javára foly be; a nemes célú egylet érdekében mi is felhívjuk olvasóinkat, hogy e rövid idő alatt tömeges bevérsáikkal minél több hasznot igyekezzenek szerezni e humaus és más városokban mindenütt szépen virágzó tűzoltói intézmény fenntartására.

— A kolozsvári jótékony nőegylet valamint az árvaház egylet választmánya kedves köteleességeknek ismerik, hálás köszöneteket nyilvánítani azon nemes lelku emberbarátok iránt, kik szenvedő embertársaink és az árvák érdekében f. hó 19-én a színházban rendezett előadás alkalmával becses közreműködésükkel segédkezni sziveskedtek, névszerint: b. Bornemissza Albertné, Némethi Irma, gr. Szapáry Istvánné, Vikol Póli urnök; gr. Bethlen Gábor Gegenbauer József, Kovács Gyula, Meka Vincze, Lotscharek György, karnagy Jakóbi és Vályi Gábor urak. Továbbá Berger tanár urak, ki a képletekhez világítást — és Triska Ferencz ur iránt, ki a zongorákat minden díj nélkül sziveskedtek adni. Kolozsvárt, febr. 21-én 1873. A rendező bizottmány.

— A jótékony nőegyletünk által rendezendő Calicot-bál holnap, vasárnap fog megtartatni a tündéries fényűvel feldiszlított virágda nagy termében. A látványosságok varázsfüggönye, mielőtt Carneval herceg egy évi hosszú álomra hunyá szempillait; újra fölfebben, hogy virágokat osztogasson tisztelőinek azon kertből, mely belvárosi gyermekkert név alatt városunk apró nemzedékének kimondhatlan hasznára nemcsak megnyitlik, mint a melynek javára leand, e világ egész tisztajövedelmé szentelve. A tévedések vigjátékának a mulatságosabb mulatságosabb jeleneteiben a szép nemből 150 szereplő vesz részt, kiknek mindenike a francia garda példájára kész inkább meghalni, semhogy capitulációra gondoljon. Övék a szem hódítómosolya, a báj varázs hatalma szasszellem lángsziklái. Hogy ily feyverekkel szemben a „teremtés urai” mit visznek ellenük valóban nem tudjuk. A keztyű eivan dobva: Levez messieurs! Rajtakok a sor!

— Szállítási ügyünk — írja a „Nemere” Brassóból Kolozsvárig, mióta a segesvár-felvinczi vasutvonalon eszközöltetik, sokkaltá rosszabb, mint azelőtt, midőn innen egészen Kolozsvárig szekéren történt a szállítás, mert akkor legalább egy hét alatt meg lehetett kapni a küldeményt, de most egy hónap vagy 6 hét kell a küldemények odaszállítására. Erre nézve általános lévén a panasz, nem tartjuk fölöslegesnek a közönség érdekében azon figyelmeztetést, hogy kivált könnyebb küldeményeit sokkaltá gyorsabban s nem sokkal drágábban eszközölheti postán, mint szállítók által. Kellemetlen tapasztalatunkból pedig azon szomorú tanulságot vonhatjuk, hogy a vasut által e tekintetben nem előnyt, de hátrányt nyertünk, mely körülményt a vasutigazgatóság figyelmébe ajánljuk.

— Philadelphia 1876-ra, a függetlenség százados ünnepül, nagy világkiállítást tervez. Oravicán Mandochuka ügyvéd neje gyümölcs magvakból képet készít, mint mondják: igazi mesterművet, Gizela főhercegnő számára nászajándokul.

— Gázvilágítás és a közbiztonság Kolozsvárt. Hetek óta folytonosan hangzik a panasz egy a sajtó terén, mind a magánosok részéről, hogy a drága pénzen fizetett gázvilágítás mellett a legnagyobb pokoli sötétségben kell baktatunk az utcákon, mert az este 1/2 óra körül meggyújtott lámpákat merő takarékossági szempontból a város részére? már 1/2 óra kor eloltják, s a színházi közönség csakis elbeszélés után tudja, hogy nálunk jelenleg az utcákon is gázal szottak világítani, s hogy ennek feltétele végett egy 600 forinttal díjazott hivatal van fölállítva. S ez a sötétség nagyon jó szolgálatot tesz az éjjeli madaraknak, mivel különben is éber rendőrségünk kijátszásával ennek leple alatt legbiztosabban üthetik már naplemente után azonnal mesterségszüket. Így történt, hogy a napokban is este 7 óra körül egy bádogos legényt, a mint tökéletes józan állapotban a Széchenyi téren a kut mellett ment haza; a korom sötétben (saját szavai) megtámadva orvul lo-üttették, s a nála levő pár forintot, s egy zálogházi jegyet elvettek. Hogy ki volt a tettes, az elveszett az éj sötétségében, azonban sikerült derék alkaptá-nyunk Müller Sándornak annyit elérni, hogy a zálogjeggyel a mint azt kiakarták a zálogházból váltani, megcsipte a város legismertebb orgazdját, ki kir törvényszéknek átadatván, most a hívősen várja társai kézzelkapását.

Felölös szerkesztő: Szász Béla.

Nyiltér.*)

Begdán István urtól a következő levelet vettük.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Egy alázatos kérését alórt bátor előterjeszteni, s annak meghallgatását kikérni.

A hiba, mely embereken megszokott történni, a temetkezési intézettel is megtörtént; ez egyszer

*) E rovat alatt közöltékért csupa a sajtóházi ügyek.

akaraton kívül és nem rossz szándékból; ezért mint hallám nevémet és eljárásomat becses lapjában akarják megtámadni — minél előbb a tényállás meghallgatásával kérem a leendő cikk kifejtésénél nyíltóleg eljárni.

Az esemény ez: folyó hó 18-án néhai Nedőzi Sándor eltemetésére, néje egy 50 firtos temetést rendelt az intézetnél, melyhez egy harangozás is tartozott, azonban a harangozást emberünk elfeledte megrendelni s így nem is harangoztak, mely nekem is igen rosszlesett, de márczen segíteni nem lehetvén, az özevegnek a harangozási díját 4 firtban vissza akartam adni, de el nem fogadta s így azt a szegények cassájába befizettem, mert azt én sem akartam megtartani.

Hogy pedig ezen tévedés nem rossz akaratból vagy szándékosan történt, arról becsületemmel felelek, ezt annál inkább állíthatom, mivel ezen temetést Merza sógorom rendeztette s így ő néki se jutott eszébe megrendeltetni a harangozást.

Maradva egész tisztelettel kész szolgálja Bogdán István.

Nyilt levél Bogdán István urhoz.

Férjem Nedőzi Sándor, helybeli polgár, f. hó 14-én elhalván, a végtestület külső részének megtételét ön temetkezési intézetére bízta, melynek árban — helyzetemhez képest — az ön által meghatározott összeget ki is fizettem, és így ön egy kötelezettséget vállalt magára, melyet lelkiismeretesen és minden becsülettel be kellett volna töltenie.

De úgy látszik, ön szereti a megkeseredett szívűket megfizettetni, az özevegnek és árvának szájból az utolsó fillért kivenni, de köteleesség teljesítését nem ismer. Ugyanis, f. hó 19-én megboldogult néhai férjem eltemetése alkalmával elkövette ön azt a meg nem bocsátható botrányt, hogy férjem ev. ref. vallású lévén, amaz egyházban harangoztatni elmulasztotta, holott díját felvette; s ezáltal a mellett, hogy megsértette szívenben elhalt kedvesem iránt a kegyeletet; még kitett annak a jóvá nem tehető körülménynek, hogy ismerősök és idegenek ítéletet tartanak felettem, holott ártatlan vagyok e dologban.

Megboldogult férjem emléke, magam, enyém és az igazság érdekében kötelességemnek tartom, önnek e kíméletlen eljárását átadni a nyilvánosság megvetésének: s egyszersmind figyelmeztetni mindenkit, hogy öntől ovakodjék, mint olyantól, ki kötelezettségének eleget tenni nem tartja becsületbeli dolognak.

Özeveg Nedőzi Sándorné.

Szamosujvárt, febr. 1873.

Színházi cédulákon a bakó rendesen XXX-el jeletetik; a „Kelet” 40-ik számában becsületem aljas h o h o r j a is XXX álca alá rejtőzött s mint kiegészítő hája, tisztátalan lehetetlenség, legszen- tebb kincsemet, becsületemet igyekszik bemocskítani: ő, ki a haragot szent buzgósnak nevezi s az igazságosság nevével disziti fel a szennyes boszút: de ismerlek maszkura s álczádat a közvéleménnyel rántatom le, mert nem a tiszta tényállás, hanem a boszu alacsony élvezete vajudozik ki fonák s rab-szolgaialag egyoldalú eszed által fogalmazott cik- kedből.

1870. nov. 1-től kezelttem a vámot s a rendőrséghez legkisebb panasz ellenem nem ment, pedig ez időszak egy és félévnél hosszabb volt.

1872. apr. 27-én a város önzéstelen polgárai dícső diadal arattak, a gyűlöletes patika-párt felett; én polgártársaimmal egy zászló alatt harcoltam s harcolok jelenleg is az említett s már születése előtt dögölőfében levő patika-párttal szembe, de történt, hogy pasaság alá helyeztetttünk s ennek me- terségesen elkészített erőszakos pártfogása tolt fel a patika-párt egyik legszolgáibb lelkü tagját, nem erőlyes, hanem nagy mihaszna (?) utcakapitány- nak; ez szerepkörét a mult közgyűlésig — mig egyik bizottsági tag neki a gyűlés színe, meg nem magyarázta — nem ismerte, rendészetről fogalma sincs s így a helyett, hogy a rendőrségnek jó kül- só közege maradt volna, a két jámbor kapitány fe- lé tolt magát s nem arra ügyelt, hogy a külső rendet fenntartsa, hanem, hogy azokon, kik a kép- viselő s bizottság választásakor nem tartottak a patika-párttal, aljas boszút álljon s minthogy a ta- nács, tisztelet a kivételnek, a patika pártbóllett meg alkotva, nagyon természetesen őt erőlyesnek nevezi.

En o. é. 5500 firt. évi haszonbért fizetek a vám jogért s e nagy bér fizetésére csak is a meg- állított tarifa batorított fel, XXX! nem én csalog, hanem csalattatom; mert én polgári becsületemre mondom, hogy a tariffának oly értelmezése szerint vámolok, mint a milyen mellett megígérték az o. é. 5500 firt évbért; még eddig a vámolásért meg- vámolott egyéntől panasz nem tétellett, csak spiczli ur kapott belém azon okból, hogy egy jóleltű bíró által elítéltessem s főleg a nép bizalma által nyert bizottsági jogomtól elúzvén, de én is hiszem, hogy a mitg. kir. ítélőtábla igazságos bírákól áll s a pa- tika-párt kedvért nem fog ellenem oly ítéletet hely- benhagyni, melyből a pártérdek a vak szemeket is fényfnyel elárastván, kitánik, de maszkura azt hi- szed, hogy hu, hu, hu, szavaid talán elfogultá te- szik a mitg. kir. táblát? én e hitedben, valamint összes elveidben nem tartok veled.

Városunk összes polgársága tisztelettel hajlik meg ügyvéd T. Munteanu Agoston ur jelleme tudományá előtt, l három X megmeri támadni csak azért, mert velem utazott, itéljen X-ek felett a közvélemény.

Ha a kir. tábla a rendőrséghez fogja átteni ügyemet, evvel helyesen fogja figyelmeztetni a vá- rost arra, miszerint bérliót a kibérelt jogban nem cson- kítani, hanem megtartani és védeni köteles a bérbeadó.

A mi a polgármesterhez intézett felhívást il- leti, hogy engem a bizottságból zárjon ki, aligha teljesülhet, mert l szór a polgármesternek erre jo- ga nincsen, de 2-szor senkinek, mert én jogvényes ítélettel elmarasztalva nem vagyok; sőt

3-szor X is tudhatná, hogy a polgármester most 1873. évi közgyűlési tagok pártjaserű össze- állításával foglalkozik, mert ma-holnap kénytelen lesz a második patika-kérdést is tárgyalatni s fél, hogy Filip minden ígértét egy gyenge szava- zat megsemmisíti.

S most XXX örvendek, hogy volt szerencsém, reméllem nem vagyunk adósok egymásnak.

Itt. Bányay Tivadar,

(91) (1—3)
Sz. 217. 1873.
Pályázati hirdetmény.
Nemes Felső-Fehér vármegye Hidvég járás szolgabírója által az alábbi csoportok szerinti körjegyzői állomásokra pályázatot nyitottak:

- 1.) Hidvég, Lúget és Nyáráspatak községekből álló csoportban évi 400 frt. fizetés és a természetben kiszolgáltatandó szállásnak évi 30 frt. megváltásával járulékkal; lakhely Hidvég községe.
- 2.) Árapatak, Előpatak és Erősd községekből álló csoportban évi 400 frt. fizetés és a természetben kiszolgáltatandó szállásnak évi 50 frt. megváltásával járulékkal; lakhely Árapatak.
- 3.) Ürmös, Ágostonfalva és Felső-Rákos községekből álló csoportban természetben kiszolgáltatandó szállás és évi 400 frt. fizetéssel, lakhely Ürmös községe.
- 4.) Nyén, Bodola, Márkos és Bodza községekből álló csoportban évi 400 frt. fizetés és a természetben kiszolgáltatandó szállásnak évi 40 frt. megváltásával járulékkal, lakhely Nyén községe. Felhívtnak a fenti körjegyzői állomásokra pályázni kívánók, hogy törvény

szabta mellékletekkel felszerelt folyamódványukat f. 1873-ki március 15-ig ezen szolgabíróhoz annyi bizonysággal adják be, mivel ezen határidő lejártá után pályázati folyamódványok nem fogadtnak el.

A Hidvég járás szolgabírója.
Hidvégen, 1873. február-hó 18-n.
HENTER GÁBOR,
szolgabíró.

(85) (3—3)
Hirdetés.

Közírré tétetik, hogy a felvinczi ref. egyház országút melletti **vendéglője** f. évi április 24-én kezdőleg hasznosbérbe három, vagy hat egymásutáni évre közárverezés útján kiadatik. Az árverelés határnapja f. évi **Március 15-ére** van téve; addig a vállalkozni szándékozók a kiadási feltételeket megtudhatják egyházi gondnok t. Szacsvai Lázár urnál.

Harasztos, 1873. febr. 13-án.
BASA MIHÁLY,
n.-enyedi egyházmegyei ev. ref. esperes.

(89) (2—3)
Sz. 689. 1873.

Árlejtési hirdetmény.

Kolozsmegye Bács — M. N. Zsombori útvonal kardasfalva-szucsági szakasza szükségeltető 564 kavics határolnak f. év. **Február-hó 27-dikén** Kolozsvárt, valamint 109 1/2 kubik öl kemény kőnek a kihordása f. év **március 2-án** d. e. M. Nádason árlejtés útján ki fog adatni. Az árlejtési feltételek a megyeházán hivatalos órákban megtekinthetők. Kolozsmegye alispánjától. Kolozsvárt, 1873. február 20-án.

(86) (3—3)
Sz. 307. 1873.

Pályázati hirdetmény.

Nemes Tordamegye maros-ludasi járásban rendszeresített 5 körjegyzőségre ezenen pályázatot nyitattik.

1-ör: Maros-Bogáth és M. Dátos, 400 frt. évi fizetés, 40 frt. szálláspénz, 60 frt. levélhordói és 20 frt. irodai átalány.

2-ör: Maros-Lekencze, M. Keménytelke, 400 frt. évi fizetés, levélhordó tartás és 15 frt. szálláspénz.
3-ör: Mező-Szengyel, M. Bodon, M. Szakál és M. Tohát, 400 frt. évi fizetés, 100 frt. szálláspénz, 60 frt. levélhordói és 40 frt. irodai átalány.
4-er: Hadrév, G. Keresztur és Maros-Ketze, 400 frt. évi fizetés, 30 frt. szálláspénz, 60 frt. levélhordói és 12 frt. irodai átalány.
5-ör: Gerend, Soós-Szt. Márton és Vajdaszeg, 400 frt. évi fizetés, levélhordó tartás és természetben adandó lakás, vagy 40 frt. szálláspénz.

Felhívtnak pályázni kívánók sajátkezűleg irt folyamódványukat, a törvényszabta kelleken kívül — Nemes Tordamegye evégre kiküldött szakbizottságának, s jegyzői hivatalra képsítő bizonyítvánnyal felszerelve legtovább f. é. **Március 24-ig** alólirt szolgabírói hivatalhoz beadni.

Maros-Ludasi járás szolgabírói hivatal.
Maros-Ludason, 1873. február 16-án.
DEÁK SÁNDOR, szolgabíró.

(90) (1—3)
Bérbe adandó

Kolozsvár és Torda között a Turi határon a hármas fogadónál, egy fogadóház hozzá tartozó színek, istálló, kerttel és öt hold szántó, kaszáló helytel együtt egy vagy több évre. Értekezhetni levélben, vagy szóval tulajdonos Ferencczi Jánossal Turban, utolsó posta Torda.

Arkánium

melyet sokféleképpen utánoznak, valódi minőségben:
Kolozsvárt: Fölly Mihály (a fűtér), M. Váshelyt: Fogarasi Demeter, Brassóban: J. L. Hessheimer, Segesvárt: és Szebenben J. B. Misselbacher és fahál kapható 1 nagy bádog 1 frt., kis bádog 80 kr. Egyes bádog megrendelése is utánvétel mellett gyorsan teljesítetik. Ugyanott kapható **ezitrom-kén**, egyedül ezen a fagyhólyagok és tyúkszem ellen, 1 tévely 50 kr.
Egy kivonat naponta érkező hasonló dícsérő levelekből: (37) (3—6)
Sziveskedjék nekem ismét 6 adagot az ön arcanumjából küldeni, mely magát itt fényesen igazolta.

Teljes tisztelettel:
Battyányi grófné.

Bergheer színháza
lélek- és kísértet jelenésekkel.
Kolozsvárt, a FÖTÉREN.
Ma vasárnap, valamint naponta esti 7 órakor előadás.
Az előadás tárgysorozata:

(92) I. SZAKASZ: (1—1)
Bűvészet. — Természet. — Csálódás.
II. SZAKASZ:
Egy nő, ki fokozatosan a szabadba fellebeg.
III. SZAKASZ:
Proteus, az átváltozó szekrény.
IV. SZAKASZ:
Bergheer felülmúlhatlan eredeti lélek és kísértetjelenései ezen cím alatt:

A pokol torka;
regényes ábrándos némajáték, tündérek, ördögök, csontvázak, kísértetek sat. sat. megjelenésével.

Helyárak: Számozott hely 1 frt. — Első hely 60 kr. Második hely 40 kr. Harmadik hely 20 kr. 10 éven aluli gyermekek minden helynél csak az ár felét fizetik. Nappal a jegy eladás a színház pénztáránál, főtéren, d. u. 3—5 óráig.

Játék-társulatokba FÜRST EDE

nevezetes és kedvelt összeállításai szerint, az első részlet és a bélyegilleték lefizetése mellett minden időben beállhatni.
az 1864-diki 100 frtos sorsjegyek március 1-én és április 15-én, a salzburgi sorsjegyek március 5-én, a hitelsorsjegyek április 1-én sat.

legközelebb leendő húzására ajánljuk
a 18 résztvevőből álló társulatot

A. csoport évenként 40 húzással, mely minden Ausztriában létező állam- és magán-sorsjegyet magában foglal, 25 havi 5 forintos részletfizetéssel, bélyeg 99 kr. (64) (6—6)

C. csoport 5 hitel sorsjegyre, két 1864-ki 100 frtos, két 1864-ki 50 frtos, 1 Salm-, 1 Pálffy-, 1 Clary-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Waldstein-, 1 Windischgrätz-, 1 Como- és 1 Keglevich sorsjegyre 25 havi 5 frtos részletfizetéssel, bélyeg 99 kr.

D. csoport 5 darab 1864-ki sorsjegyre, 3 hitel-, 1 1839-ki, 1 Salm-, 1 Pálffy-, 1 Clary-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Windischgrätz-, 1 Waldstein-, 1 Como-, 1 Keglevich-sorsjegyre 25 havi 1 frt 50 kros részletfizetéssel, bélyeg 37 kr.

S. csoport 1 hitel-, egy 1860-ki 100 frtos-, 1 gőzhajózási-, egy 50 frtos triesti-, 1 Salm-, 1 Clary-, 1 Pálffy-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Waldstein-, 1 Windischgrätz-, 1 Como-, 1 Keglevich-, 1 Rudolf-sorsjegyre 25 havi 3 frtos részletfizetéssel, bélyeg 68 kr.

A résztvevők ezen csoportokban a teljesített részletfizetések után az összes sorsjegyek tőzsdei árában osztoznak

Játéktársulatok 20 résztvevő közt!

I. 20 drb. 1839-ki 1/2 sorsjegyre, 2 sorozatos sorsjeggyel, 16 havi 15 frtos részletfizetéssel, bélyeg 2 frt 55 kr. (Számhúzás 1873 március 1-én, főnyeremény 220,000 frt.)

II. 20 drb. 1839-ki 1/2 sorsjegyre, 1 sorozatos sorsjeggyel, 30 havi 8 frtos részletfizetéssel, bélyeg 2 frt 55 kr. (Számhúzás 1873 március 1-én, főnyeremény 220,000 frt.)

III. 20 drb. 1864-ki 100 frtos sorsjegyre, 24 havi 8 frtos részletfizetéssel, bélyeg 1 frt 30 kr. (húzás március 1-én, főnyeremény 200,000 frt.)
Megrendelések és részletfizetések postai utalvány által eszközölhetők. A lefizetés tartama alatt minden húzásra játszanak a résztvevők, s annak teljesítése után kap mindenik I-nél egy magyar 100 frtos. II és III-nál egy ötöd 1839-ki és IV-nél egy 1864-ki 100 frtos eredeti sorsjegyet.

Az **OSZTR. INDUSTRIAL-BANK** váltó irodája
ezelőtt FÜRST EDE.

Hallatlan olcsó árak.

(36) (18—*)
Fársangi czikkek!
A legcsinosabb legyezők, bouquet tartók, világszerte divatos
acél- és talmi arany-ékszerek,
a melyek csillámlásukban a legvalódibb ékszerrel vetekednek;
mindenféle álarok,
Füzértáncz (Cotillion) jelvények,
legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök, fogporok és pépek
a nagy árutárlatban
a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére tisztelettel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget
Csapó Sándor.
Disztes kitarak.

(72) (2—*)
HUTFLESZ KÁROLY
megvásárol mindennemű magyar- és osztrák állam-papirt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket s leszámítol (escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bár mily összegű fizetéseket.
Ajánlja legjutányosabb **társasjátékait** és **részletjegyeit**, valamint dúsan ellátott **fűszer-tárait**, **bőrkereskedését** és **gőzliszteit**;
Ugyszintén kitűnő minőségű **fagygyugyertya** és **szappan** gyártmányait.

(19) (3—*)
Életképességek és erejüket
hányan nem köszönik a Hoffmann-féle malátakészítménynek.
Központi raktár udvari szállító **Hoffmann János** urnál,
Bécs, Kolowratring Nro. 3,
(előbb Kärntnerring 11.)
Struszov, nov. 24-én, 1872. Kitiűnő malátakészítményéből kérek egy újabb küldeményt és pedig: 13 üveg egészségi malátá csokoládé kivonatot és egy csomag 60 kros malátá mellbonbot. Találalmának hatását tekintetben kitűnőnek jelezhetem.
Saaz, dec. 20-án. Kérem önt 10 doboz malátá csokoládé-por mielőbbi küldésére. Gyermekek másfél év óta táplálkozik ezzel, s o nagy becsű táplálékknak köszöni életképességét és erejét. Midőn öntől örvendetes elismerésemet meg nem tagadhatom, kérem egyúttal stb.
Justi Dworzanin.
J. W. Laufke.
Kernya, március 14-én. Örvendetes hatása és időlése mell-köhörésemnek (mely 1869. és 1871-ben annyira erőt vőn rajtam) s melyet egyedül csak is az ön malátá-sör kivonatának és bonbonának tulajdoníthatok, legbensőbb hálám kifejezésére üzentőz: nem fogom elmulasztani a jövőbeni egyedszert más szenvedők is ajánlani.
Stark Pál.
Váldő HOFF-féle Malátá-készítmények egyedüli áradaja Kolozsvárt: Karvay Gyula, Fehérvárt: Csiki Kristóf, Dézsen Krémer Sámuel urnaknál.